

Un Parc temàtic a Palos de la frontera?

Autor: Cesc Garrido

Data de publicació: 14-10-2014

En Francesc Garrido respon les notícies de la premsa espanyola en què es dona per certa la troballa definitiva, a Palos de la Frontera, del port on En Colom va salpar en el seu primer viatge transoceànic

Estic convençut que la història és un instrument que serveix per dissenyar el pensament i la psicologia de les persones. Els extremerys pensen que són valents perquè van conquerir Amèrica, i així ho expressen.

Estic segur que és impossible conèixer la veritat històrica en tota la seva dimensió, però hauríem de tendir a explicar allò que és cert, una mica com els límits matemàtics. Diem: límit de 2 quan n tendeix a infinit, que no és una solució exacta, però és la millor aproximació.

La mentida històrica és immoral, perquè posa en boca d'uns el que han dit altres i, per tant, es pot elevar un cretí a la categoria de savi, o a l'inrevés. Si la mentida històrica és col·lectiva i incideix de ple sobre una nació, llavors eleva les qualitats d'aquella nació sobre aquesta. Ara bé: la manca de correspondència entre una nació i una falsa creativitat històrica atribuïda, s'acaba notant tard o d'hora.

Nosaltres estem acostumats a assistir en primera persona a la pugna de dues ciutats enfrontades, Madrid-Barcelona, on la capital del regne necessita tot el suport de l'Estat, poder judicial inclòs, per frenar –i en molts casos només empatar– la creativa ciutat de Barcelona. Les grandeses de Madrid arriben al deliri tot sovint.

Personalment, penso que tenir un bon passat és important. Quan miro enrere i repasso la meua pròpia vida em satisfà veure que he estat útil moltes vegades i que les coses que he fet i els valors positius pesen més que els negatius. Això m'anima. Es diu que algunes persones en revisar el seu passat es deprimeixen; per tant, la història te a veure amb la psicologia.

Les nacions també tenen aquesta necessitat. Nosaltres els catalans ens sentim orgullosos d'haver fet la Via Catalana,

dels nostres cuiners, perquè han estat els millors del món; d'haver tingut el millor equip de futbol del món, d'haver organitzat unes olimpíades, de la Barcelona dels 70, de la nova cançó, del sindicalisme català, del modernisme, del surrealisme, de la revolució industrial i d'haver-nos enfrontat a l'exèrcit borbònic el 1714 tot i ser derrotats.

Però si mirem més endarrera, hi ha un buit. Ja no parlo de la literatura catalana, que va desaparèixer del tot. I, així, a banda de la revolta dels segadors l'any 1640, ens hem de remuntar (més o menys) a la conquesta marítima de Nàpols al 1443 per trobar un fet rellevant protagonitzat per catalans on, fins i tot el mateix Marcelino Menendez Pelayo (1896-1912) ja sabia que "el catalán era el lenguaje de la Cancillería, y en catalán se escribieron las cédulas del Tesoro hasta 1480" a Nàpols. Sembla ser que al segle XV la navegació i les drassanes eren els telers de Catalunya.

L'any 1492 es va descobrir Amèrica, però es diu que no vam ser els experts navegants catalans els qui vam arribar-hi. En aquest cas, ningú no ha aplicat la lògica madrilenya de "Blanc i en ampolla = llet"; és adir, navegants del segle XV que annexionen territoris a la Corona = catalans.

Us imagineu que ara, que majoritàriament saben i sabem que no som uns cagats gràcies a la divulgació massiva dels fets del 1714, on nosaltres, tots sols, ens vam enfrontar a un exèrcit compost per francesos i castellans, es divulgués d'una manera oficial o mig oficial que En Colom era català i que el descobriment d'Amèrica va ser protagonitzat exclusivament per catalans? Jo penso que intentaran aturar la divulgació de la història dels catalans com sigui.

Aquests dies la premsa espanyola ens ha bombardejat amb un article que porta per títol: "Hallan el sitio exacto del que partió Colón hacia el nuevo mundo". Repeteixo: "el sitio exacto", sense cap mena de dubte. Per què serà que tanta rotunditat em sembla sospitosa?

Llegeixo a La Vanguardia:

Las fuentes históricas dicen que este puerto de Palos estaba compuesto por cuatro elementos: el astillero, que no deja huella arqueológica; una fuente, La Fontanilla; un alfar y una alota, ha explicado hoy Campos (catedrático de arqueología Manuel campos) en rueda de prensa".

Segueixo llegint. Missatge per en Bilbeny:

"Un puerto, ha dicho, que contrariamente a lo que muchos han pensado desde antaño, contaba con calado más que suficiente para que las carabelas pudieran entrar en él. Era "un puerto natural, a salvo de los vientos y alejado de las corrientes y muy económico, porque permitía sin mucho trasiego la carga y descarga de mercancías".

Hi havia una bòbila:

"El hallazgo del alfar ha sido importante. Ya se han localizado siete hornos que hacen de él «un complejo único en España» en aquella época, en los que se producían cerámicas, ladrillos, tejas, alimentos y cal.

Y junto a ellos, los testares, lugares donde se abandonaban las producciones defectuosas, que revelan que se hacían en el lugar piezas de cocina y mesa de tradición moriscas y se imitaban cerámicas finas de otros lugares".

Troben la duana:

"Pero aún ha sido «más satisfactorio» encontrar evidencias y restos de la alota, un lugar multifuncional donde se producían las transacciones propias de «un puerto de carácter internacional y próspero»... «La alota era la aduana, y fue en ella donde Colón hizo los tratos necesarios para poder llevar su gesta a buen puerto», ha señalado Campos".

Missatge per en Bilbeny (troben la taverna; per tant, hi havia ambient mariner):

"Han localizado una estructura con una gran nave central dividida en tres partes: la taberna con estructuras de combustión y orzas; el almacén y la fonda, que es la que está más limpia; junto a ellas aparece un gran muro, donde se supone se apilaban los ladrillos y las tejas".

Acaben:

"Un puerto que, en sí mismo, sin restos arqueológicos, debería de ser «un lugar de primer orden, un sitio histórico». Se trata del «centro neurálgico» de los lugares colombinos, de una importancia tal que es donde se gesta uno de los acontecimientos más importantes de la historia universal, el descubrimiento de América.

Pero las aspiraciones no quedan ahí, en lo histórico o científico. Desde el Ayuntamiento de Palos se aspira a su puesta en valor, a la recreación de estos espacios a partir de una primera recreación virtual que ya está realizando el equipo de investigación”.

Es dóna la circumstància que al llarg d'aquests anys he estat seguint els obstacles que havien de sortejar els investigadors catalans que han demostrat amb documents fefaents que a Pals de l'Empordà hi havia un port marítim, des de l'Eva Sans a en Bilbeny, passant per l'Albert Fortuny, etc. Per tant, em sorprèn que al catedràtic Manuel Campos se li acceptin arguments del tipus “Un puerto, ha dicho, que contrariamente a lo que muchos han pensado desde antaño, contaba con calado más que suficiente [ho hem d'acceptar perquè ho diu ell]; el astillero, que no deja huella arqueológica [sense comentaris]; La alota era la aduana [sense un document duaner amb segell o alguna cosa semblant].

Però la millor troballa, que mereix un punt i a part, és el tema de la taverna. Entenent que des de l'Ajuntament de Palos s'aspira a donar valor a la troballa, penso que ja tenen el més important. Així podran recrear un ambient mariner tipus Moby Dick amb arponers i llops de mar, o amb Pirates del Carib tipus Penélope Cruz o Johnny Depp bevent rom a la taverna.

Jo recomanaria llegir l'article d'en Jordi Bibeny:

<http://www.inh.cat/articulos/Raons-i-proves-per-la-identificacio-de-Palos-de-Moguer-amb-Pals-de-l'Emporda>

i que intentessin respondre a cadascuna de les raons que es plantegen en aquest document. No només les raons logístiques, que, a més més, les responen d'una manera tangencial.

D'altra banda. Bon treball de recerca i investigació. S'ha descobert un possible antic port i part de les seves instal·lacions. Però d'això no es dedueix en absolut la seguretat que En Colom pogués o no partir d'allà.

Francesc Garrido i Costa